

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi A. S. i M. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w sprawie o sygn.
VI AGa [...],

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 12 maja 2026 r.

oddala skargę.

Adam Redzik Oktawian Nawrot Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

I.1. 19 lutego 2026 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) A. S. i M. M. (dalej
także: Skarżący), zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli skargę
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez
nieuzasadnionej zwłoki, w której domagali się:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Apelacyjny w
Warszawie VI Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt VI ACa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. wydania sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę następujących zaleceń: doręczenia Pozwanemu odpisu apelacji Powodów, wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiocie apelacji Pozwanego poprzez odrzucenie apelacji z uwagi na jej nieopłacenie w terminie *ewentualnie* wezwania pozwanego do uiszczenia opłaty sądowej od apelacji;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżących sumy pieniężnej w wysokości po 20.000 zł na rzecz każdego z nich;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w sprawie wystąpiła przewlekłość, która nie znajduje żadnego uzasadnienia.

I.2. W odpowiedzi na skargę z 7 kwietnia 2026 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi.

II.

II.1. 23 marca 2021 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął pozew Skarżących przeciwko [...] Bank S.A. w upadłości z siedzibą w W. (dalej także: Pozwany). Postępowanie w tej sprawie toczyło się pod sygn. XXVIII C [...]. 17 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok w sprawie XXVIII C [...]. Skarżący i Pozwany wnieśli apelacje. Pozwany w apelacji zawarł wniosek o rozpoznanie sprawy na rozprawie oraz wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

II.2. Akta sprawy wraz z apelacjami wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 25 sierpnia 2023 r. Tego samego dnia sporządzono raport z losowego przydziału sprawy. Na podstawie zarządzenia z 28 sierpnia 2023 r. sprawa została zarejestrowana w rep. ACa, a strony zostały zawiadomione o składzie wyznaczonym do rozpoznania apelacji.

II.3. 4 września 2023 r. do sądu wpłynął wniosek o zabezpieczenie powództwa, który został skierowany do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym przez sędziego dyżurnego (z uwagi na długotrwałą nieobecność sędziego referenta).

Postanowieniem z 17 maja 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., wezwał do udziału w sprawie syndyka masy upadłości [...] s. a. w upadłości w W. i podjął postępowanie z jego udziałem w zakresie roszczenia o ustalenie nieważności umowy, a także udzielił Skarżącym zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego.

Na podstawie zarządzenia z 17 maja 2024 r. sprawa została skierowana do referendarza sądowego celem przeprowadzenia kontroli formalnej apelacji.

II.4. Na podstawie zarządzenia z 18 czerwca 2024 r. syndyk masy upadłości został wezwany do uzupełnienia braków formalnych oraz wskazania czy podtrzymuje zawarty w apelacji wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i uzupełnienia braków formalnych tego wniosku – w przypadku, jeśli go podtrzymuje. Braki te zostały uzupełnione pismem, które wpłynęły do sądu 18 lipca 2024 r.

II.5. 18 czerwca 2024 r. do sądu wpłynął wniosek Pozwanego o sporządzenie pisemnego uzasadnienia pkt 3 postanowienia z 17 maja 2024 r. Odpis tego postanowienia wraz z pisemnym uzasadnieniem został doręczony Pozwanemu na podstawie zarządzenia z 4 lipca 2024 r.

II.6. Postanowieniem z 9 sierpnia 2024 r. referendarz sądowy w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie oddalił wniosek Pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych.

8 listopada 2024 r. wpłynęła skarga Pozwanego na powyższe orzeczenie referendarza sądowego. Postanowieniem z 13 stycznia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Tego samego dnia zarządzono przedstawienie akt sprawy referendarzowi sądowemu celem podjęcia dalszych czynności w sprawie. 6 marca 2025 r. do sądu wpłynęło pismo Pozwanego informujące o uzupełnieniu braków fiskalnych apelacji.

II.7. 6 sierpnia 2024 r. do Sądu wpłynęło zażalenie Pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego z 17 maja 2024 r. 20 sierpnia 2024 r. zarządzono m.in. wpisanie zażalenia do rep. ACz i przeprowadzenie losowania członków składu. 12 listopada 2024 r. sporządzono raport z losowania – przydziału w sprawie VI ACz 2267/24. Na podstawie zarządzenia z 20 marca 2025 r. odpis zażalenia doręczono pełnomocnikowi Skarżących i skierowano sprawę na termin posiedzenia niejawnego 23 kwietnia 2025 r. Odpowiedź na zażalenie wpłynęła do sądu 7 kwietnia 2025 r.

Postanowieniem z 24 czerwca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał postanowienie w przedmiocie zażalenia.

II.8. Na podstawie zarządzenia z 17 lutego 2026 r. odpis apelacji Pozwanego doręczono pełnomocnikowi Skarżących.

II.9. 19 lutego 2026 r. Skarżący wnieśli skargę na przewlekłość postępowania w sprawie VI ACa 2163/24.

II.10. 4 marca 2026 r. wydano zarządzenie w przedmiocie wyznaczenia terminu rozprawy, który ustalono na 16 kwietnia 2026 r.

II.11. 13 marca 2026 r. do sądu wpłynęła odpowiedź Skarżących na apelację.

II.12. Na posiedzeniu 16 kwietnia 2026 r. sąd zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie wyroku do 27 kwietnia 2026 r. 27 kwietnia 2026 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok w sprawie VI ACa 2163/24.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Według art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym

bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023 poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

III.2. W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

III.3. Standardy co do trwania postępowania sądowego określił w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trybunał ten stwierdził, że dla oceny tego, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona bierze się pod uwagę szczególne warunki sprawy, uwzględnienia się kryteria takie jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (zob. np. wyroki ETPCz: z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. M. A. Nowicki, *Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo*, Tom I – *Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). W utrwalonym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznano przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

III.4. Jak wyżej wskazano, akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 25 sierpnia 2023 r. Tego samego dnia sporządzono raport z losowego przydziału sprawy. Na podstawie zarządzenia z 28 sierpnia 2023 r. sprawa została zarejestrowana we właściwym repertorium, a strony zostały zawiadomione o składzie wyznaczonym do rozpoznania apelacji. 4 września 2023 r. do sądu wpłynął wniosek Skarżących o zabezpieczenie roszczenia. Wniosek ten został rozpoznany postanowieniem z 17 maja 2024 r. Tego samego dnia zarządzono przedstawienie akt sprawy referendarzowi sądowemu celem przeprowadzenia kontroli formalnej apelacji. Kontrola ta została przeprowadzona 18 czerwca 2024 r. Wówczas wydano zarządzenie w przedmiocie

wezwania Pozwanego do uzupełnienia braków formalnych apelacji oraz wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Braki te zostały uzupełnione pismem, które wpłynęło do sądu 18 lipca 2024 r. Postanowieniem z 9 sierpnia 2024 r. wydano postanowienie oddalające wniosek Pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych. Pozwany zaskarżył to orzeczenie. Postępowanie skargowe zakończyło się 13 stycznia 2025 r. (wówczas wydano postanowienia utrzymujące w mocy orzeczenie referendarza sądowego). Pozwany uzupełnił braki fiskalne apelacji 6 marca 2025 r. W międzyczasie Pozwany zaskarżył postanowienie zabezpieczające roszczenie Skarżących. Postanowienie zażaleniowe zakończyło się 24 czerwca 2025 r. 17 lutego 2026 r. odpis apelacji Pozwanego został doręczony Skarżącym, a 4 marca 2026 r. wydano zarządzenie w przedmiocie wyznaczenia terminu rozprawy. Odpowiedź na apelację wpłynęła 13 marca 2026 r. Wyrok wydany został 27 kwietnia 2026 r.

Mając na względzie terminy kolejnych czynności podejmowanych w sprawie, w tym w przedmiocie skargi i zażalenia, należy dojść do wniosku, że postępowanie nie było prowadzone przewlekłe.

III.5. Postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie toczyło się 2 lata i 7 miesięcy, a w obu instancjach 5 lat. W postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie kolejne czynności podejmowane były w rozsądnych terminach, uzasadnionych koniecznością rozpoznawania spraw według kolejności wpływu. Sąd podejmował przy tym starania nakierowane na sprawne rozpoznawanie wniosków składanych przez strony (m.in. poprzez skierowanie wniosku o zabezpieczenie do sędziego dyżurnego). Zwraca również uwagę, że postępowanie uległo znacznemu wydłużeniu na skutek dużej aktywności Pozwanego, polegającej na zaskarzaniu kolejnych orzeczeń wydawanych w kwestiach incydentalnych i składania przez niego wniosków obarczonych brakami formalnymi. Kontrola formalna apelacji została przeprowadzona po 9 miesiącach od dnia wpływu apelacji do sądu, przy czym dopiero 6 marca 2025 r. do sądu wpłynęło pismo Pozwanego informujące o uzupełnieniu braków fiskalnych (tj. po półtora roku od wpływu apelacji do sądu i pół roku od wydania orzeczenia sądu utrzymującego w mocy postanowienie referendarza sądowego

o oddaleniu wniosku Pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych; braki zostały przy tym uzupełnione w terminie). Termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony po niemal roku od uzupełnienia tychże braków przez Pozwanego i po 8 miesiącach od zakończenia postępowania zażaleniowego dot. zabezpieczenia roszczenia, co nie jest terminem nadmiernie odległym. Zauważyć też należy, że cel skargi został osiągnięty, albowiem 27 kwietnia 2026 r. w sprawie wydano wyrok.

III.6. Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.

[a.]

Adam Redzik Oktawian Nawrot Paweł Wojciechowski